

Plenum

Onsdag 22.10.2025 kl. 14.00—17.03

3. Regeringens proposition till riksdagen om en tredje tilläggsbudget för 2025

Regeringens proposition RP 152/2025 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För remissdebatten reserveras i detta skede högst 45 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Debatten börjar. Minister Purra, presentationsanförande, varsågod.

Debatt

14.03 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Taloudellisen tilanteen hauraudesta huolimatta Suomen on pidettävä huolta turvallisuudestaan. Suomi purjehtii nyt geotaloudellisessa ristiaallokossa. Yhtäältä meidän on tehtävä lisää panostuksia turvallisuuteen, toisaalta... [Hälinää]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän ihmisiä, jotka keskustelevat keskenään, siirtymään salista pois, koska täällä on vaikea kuulla ministerin esittelyä. — Olkaa hyvä, ministeri, jatkakaa.

Kiitos, puhemies! — Toisaalta on pakko huomioida myös nopeasti kasvava julkinen velka. Julkinen velkasuhde on kasvanut hallituksen ponnisteluista huolimatta. Se on jo nyt noin 88 prosenttia suhteessa bkt:hen. Voimme vain kuvitella, missä se olisi, jos olisimme jatkaneet edellisen hallituksen menouralla. Valtiovarainministeriön virka-arvioiden mukaan alijäämä olisi useita miljardeja suurempi ilman hallituksen sopeutustoimia. Tästäkin huolimatta tilanne on vaikea. Valtio ottaa kuluvana vuonna uutta velkaa yli 14 miljardia euroa, käytännössä ulkomailta. Se on valtava määrä rahaa, ja korkoihin menee jo pitkälti neljättä miljardia euroa vuodessa. Joka euro on pois päiväkodeista, vanhushoidosta, syöpähoidoista, koululuokista.

Geopoliittinen tilanne tuntuu vaikeutuvan vuosi vuodelta. Ukrainan tukeminen sitoo taloudellisia resurssejamme, ja Puolustusvoimien uudet materiaalihankinnat tulevat vaatimaan mittavia veronmaksajien panostuksia tulevina vuosina, kun Maavoimia uudistetaan ja uutta kalustoa hankitaan. Puolustusmäärärahatavoitteen nostaminen 3,5 prosenttiin bruttokansantuotteesta tarkoittaa ainakin viiden miljardin pysyviä vuosittaisia menolisäyksiä totuttuun. Se on noin viisi kertaa koko poliisin määrärahat. Puolustuksesta on kuitenkin pakko pitää kiinni, samoin sisäisestä turvallisuudesta. [Eduskunnasta: Ja tunnin junasta!]

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

Jos ei ole suvereniteettia, ei ole taloushuoliakaan, ei kestävyysvajetta, ei vakautuvaa velkasuhdetta. Tämä on todellisuus, joka on tunnustettava. Se edellyttää sitä, että toissijaisesti täytyy karsia. Parempi karsia itse, muuten muut tulevat pirttiin kertomaan, mistä leikataan.

Seuraavankin hallituksen sopeutusurakka on valtava, arvioituna noin kymmenen miljardia euroa. Joka tapauksessa näyttää siltä, että julkisen velan suhde bruttokansantuotteen jatkaa kasvuaan seuraavalla vaalikaudella, ellei seuraavakin hallitus jatka määrätietoista sopeuttamista. Parlamentaarisesti hyväksytty velkajarru on hyvä asia tuomaan ryhtiä vaalidebatteihin ja on toivottavasti myös omiaan vähentämään populismia, jota tässäkin salissa oppositio on kovasti hyödyntänyt vastustaessaan hallituksen toimia.

Hallitus on jo nyt sopeuttanut noin kuuden miljardin edestä. Toisaalta eduskunta käsittelee nyt budjettia, jossa on myös merkittäviä kasvutoimia, kuten lapsiperheiden ja laajemmin työn verotuksen keventämistä. Palkansaajan verotus kevenee, kiitos järkevän veropolitiikan. Samoin polttoaineen verotusta kevenetään, ja monia muita järkeviä verotoimia on vielä tulossa. Teemme aktiivista finanssipolitiikkaa, tiestön korjausvelkaa puretaan ja väyläverkkoa kehitetään. Ensi vuonna alkavat isot tiestön perusparannukset muun muassa Kymenlaakson ja Päijät-Hämeen alueilla.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa muun muassa ehdotetaan määrärahaa Puolustusvoimien terveydenhuollon edellyttämään poikkeusoloihin varautumiseen. Puolustusvoimien terveydenhuollon edellyttämiin poikkeusoloihin varautumisen investointeihin ehdotetaan 104,3 miljoonaa euroa. Määrärahassa olisi kyse hyvinvointialueille maksettavasta erilliskorvauksesta. Hallitus sitoutuu kattamaan tarvittavat varautumisen määrärahat myös tulevaisissa budjettiprosesseissa. Varautuminen sodanajan terveydenhoitoon on välttämätöntä.

Puolustusmateriaalihankintojen UKR 2023 -tilausvaltuuden enimmäismäärään ehdotetaan noin 28,2 miljoonaa euroa lisäystä ajoittuen vuonna 2028 tehtäviin hankintoihin. Valtuuden muutos kattaa Ukrainalle luovutetun 29. materiaalipaketin korvaamisen Puolustusvoimille. Lisäksi Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan 3,8 miljoonaa euroa lisäystä Ukrainalle annettavan tuen kustannusten kattamiseen.

Arvoisa puhemies! Muutamia poimintoja ehdotuksesta: Uuden jäänmurtajan hankkimiseksi ehdotetaan 170 miljoonan euron valtuutta ja 100 000 euron määrärahaa. Energiatuesta ehdotetaan maksatusten tarkistusten takia vähennettävän 308 miljoonaa. Vähennys kohdistuu niin kansalliseen energiatukeen kuin Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiseen energiainvestointitukeen. Kansallisen energiatuen osalta kyse on erityisesti suurten demonstraatiohankkeiden viivästymisestä. RRF-energiainvestointituen osalta kyse on pääosin hankkeiden peruuntumisesta ja osin viivästymisestä. Peruuntuneiden hankkeiden osuus on noin 108 miljoonaa. Uusiutuvan energian tuotantotuen määrärahaa ehdotetaan korotettavaksi 23,9 miljoonaa euroa muuttuneen tarvearvion takia. [Tuomas Kettunen: Entä turve? Missä turpeen tuki?]

Arvoisa puhemies! Nuorten rekrytointitukeen ehdotetaan 30 miljoonan euron määrärahaa. Hallitus tulee lisäksi tuomaan eduskunnan käsiteltäväksi työllisyys- ja kasvupaketin, jonka valmistelu on paraikaa käynnissä. Luultavasti varoja pakettiin haetaan ensimmäisestä lisätalousarviosta ensi vuonna. Teemme kuitenkin jo tässä lisäbudjetissa joitakin panostuksia kasvuun. Pienten ja keskisuurten yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin ehdotetaan kymmenen miljoonan euron valtuutta ja 0,3 miljoonan euron määrärahaa käytettäväksi Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakuntien alueella osana itäisen Suomen ohjel-

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

man toimeenpanoa. Yksityisten digipostipalveluiden hyödyntämisen kehittämiskustannuksiin ehdotetaan 6,9 miljoonaa. Tuloarviota ehdotetaan korotettavaksi kokonaisuudessaan nettomääräisesti 144 miljoonaa. Verotuloarviota ehdotetaan alennettavaksi 701 miljoonaa euroa. Uusi verotuloarvio perustuu syyskuussa julkaistuihin valtiovarainministeriön kokonaistaloudelliseen ennusteeseen. Muutoksia selittävät muun muassa ennakoitua alemmat verokertymät sekä heikentyneet ennusteet veropohjien kehityksestä. Sekalaisten tulojen arviota ehdotetaan korotettavaksi yhteensä 610 miljoonaa euroa, mikä sisältää muun muassa 400 miljoonalla eurolla korotetun arvion aiemmilta vuosilta siirrettyjen määrärahojen peruutuksista. Valtion osinkotuloja, pääoman palautuksia ja osakkeiden myyntituloja ehdotetaan korotettavaksi 235 miljoonaa euroa. [Tuomas Kettunen: Mitä nyt myydään?] Lisäys aiheutuu tarkentuneesta osinko- ja pääomanpalautuskertymäarviosta ja perustuu muun muassa tehtyihin yhtiökokouspäätöksiin.

Arvoisa puhemies! Hallitus käsittelee liikenneinvestointeja, mukaan lukien vt 9, erillisenä kokonaisuutenaan, ja päätöksiä tehdään vuoden 2026 täydentävän talousarvion yhteydessä marraskuun aikana. Lisätalousarvioesityksessä määräraharake kasvaa 163 miljoonaa ja varsinaiset tulot 144 miljoonaa. Nämä yhdessä kasvattavat valtion nettolainanoton tarvetta 19 miljoonalla eurolla. Budjetoiduksi nettolainanotoksi arvioidaan noin 13,3 miljardia euroa vuonna 2025.

Taloustilanteemme vaatii pitkäjänteistä sopeutusta ja tiukkaa menokuria. Olen tyytyväinen parlamentaariseen sopuun velkajarrusta. Useimmat eduskuntapuolueet ovat nyt sitoutuneet sopeuttamaan julkista taloutta siten, että velkasuhde saadaan laskuun, mihin tietenkin jo EU-säännötkin ohjaavat. Sopeutus tulee vaatimaan mittavia ja vaikeita poliittisia päätöksiä. Helpot ratkaisut on jo tehty.

Hallitusohjelma ja viime kevään kasvuriihen päätökset panevat toimeen niitä välttämättömiä uudistuksia, mitä maamme tarvitsee. Merkittävät infrahankkeet ja hallituksen mahdolliset uudet kasvutoimet auttavat toisaalta osaltaan maatamme pystyyn. Tarvitsemme investointeja ja uskallusta. Hallituksen talouspolitiikan linja perustuu realismiin, vastuunkantoon ja tulevaisuuskokoon. Menoja on priorisoitava. Budjettiesityksen yhteydessä sopeutamme taas miljardin verran, sillä julkinen velka kasvaa liian nopeasti edelleen, ja tälläkään urakoinnilla emme pääse EU-rajoihin alle. Päätäväisyyden, tosiasioiden tunnustamisen ja rohkean talouspolitiikan lisäksi tarvitsemme yhteen hiileen puhaltamista, talkoohenkeä sekä suomalaista sisua. — Kiitoksia, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua debattiin, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

14.12 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan kolme asiaa tässä esille. Ensinnäkin tämä julkinen velkaantuminen jatkuu nyt ennätysvauhtia. Kuten ministeri totesi, 13,3 miljardia euroa tänä vuonna otamme velkaa lisää. Sitä tilannettahan ei helpota se, että ajateltaisiin, että entä jos meillä olisi joku kuvitteellinen hallitus jatkanut kuvitteellista ohjelmaa ja olisimme kuvitteellisesti paremmassa tai huonommassa tilanteessa. Nyt on todellinen Orpon hallitus, ja velkaannumme todella.

Toinen näkökulma on se, että puolustusmenojen kasvu tulevaisuudessa on erittäin voimakas. Vaikka nyt on tehty päätöksiä, ne ovat lähinnä tilausvaltuuksia. Vuonna 2022 puolustusmenot olivat 5,1 miljardia, ensi vuonna 6,1, eli ei ole kovin merkittävää nousua ta-

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

pahtunut, vaan se nousu on vasta tulevalla ja erityisesti sitä seuraavalla vaalikaudella. Tämä haastaa meidät kaikki kyllä. Nyt ei kannattaisi hallituksen tehdä, niin kuin on tehty, joitakin heikosti harkittuja, erittäin kalliita ja julkista taloutta rapauttavia veronalennuksia. Niissä kannattaisi nyt olla tarkkana. [Mauri Peltokangas: Lisää veroja, keskusta!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

14.14 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä valtiovarainministeri Purra, taloudesta on puhuttu täällä salissa viime viikkoina aika paljon. Tuntuu välillä, että vasemmisto-oppositiossa ei saada öisin oikein unta, kun pelätään, että se talouskasvu sieltä liikkeelle lähtee. OP:n pääekonomistihan totesi, että ensi vuonna työllisyys kääntyy jo kasvuun. Ennusteen mukaan talous kasvaisi ensi vuonna noin kahden prosentin vauhtia: Fazerin iso investointi Lahteen, risteilijätilaukset, jäänmurtajakaupat. Palkansääjien verotus kevenee ensi vuoden alussa merkittävästi. Ja itse asiassa ostovoima edellisen hallituksen kaudelta, se syvä kuoppa, korjaantuu nyt vihdoin.

Tässä on paljon hyviä signaaleja nyt ilmassa. Toivo syntyy kyllä tekemällä, ja nyt muretaan jäätä kasvulle. Valtiovarainministeri Purra, minkälaisena te näette nämä tulevat vuodet tavallisen suomalaisen ihmisen arjen näkökulmasta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

14.15 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Heinonen epäili, että täällä ei saada öisin unta, ja ei hän nyt ihan väärässä ollut, kun katselen tätä velkaantumiskehitystä. Viimeksi eilen kuulumme, että Suomi velkaantuu tämän hallituksen johdolla kaikista nopeimmin koko Euroopassa, siis kaikista nopeimmin koko Euroopassa. Että kyllä te olette kipparoimassa meitä todella tukevasti sinne tarkkailuluokan etupulpettiin. Näin tässä on valitettavasti käymässä, ja syyhän on se, mikä tässäkin lisätalousarviossa huomataan, että meidän verotulokertymä tippuu rajusti. Ja syy siihen on se, että ei ole nähty kasvua ja varsinkaan työllisyyden kasvua, mitä on kyllä hirveästi lupailtu. Totta kai kaikki toivomme, että käänne tapahtuu.

Arvoisa puhemies! Nyt on valtiovarainministeriltä pakko kysyä. Kun tämä meidän velkaantumiskehityksen keskeinen ongelma varsinkin akuutisti on tämä tulopohja, joka on rapautunut, niin on pakko kysyä: onko tässä tilanteessa mitään järkeä keventää vuonna 27 yhteisöveroa melkein sillä miljardilla ja tämä kaikki velaksi? Siis velaksi kevennämme nyt verotusta, [Puhemies koputtaa] mikä ei vieläpä toimi tässä tilanteessa. Voisitteko vastata, onko tässä järkeä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti. — Edustaja Vähämäki.

14.16 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Niin, se on totta, että talouskasvuennusteita on alennettu, mutta kuitenkin kuluvalle vuodelle ne ovat positiivisia, vähän katsoen siitä, keneltä kysyy: Suomen Pankilta ja IMF:ltä vähän matalampia ennusteita, VM:ltä sitten plus 1 ja ensi vuodelle 1,4 ja vuodelle 27 olisi 1,7.

Suhdanteille me emme oikein voi mitään. Tullipäätökset heiluttavat tilanteita, ja myös sotatilanne on, mikä on. Työllisyystilanteen osalta työllisyys kasvaa vasta vuosina 26—27. Kotitalouksien säästöaste on aika iso. Se tulee kyllä nostamaan myöskin kansantalouden

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

kasvua tulevina vuosina, kun yksityinen kulutus lähtee kasvuun. Velkasuhde on nouseva mutta vakautuu hetkellisesti vuonna 27.

Mitä tässä täytyy nyt tehdä? Me olemme tehneet niin, että ostovoimaa on kasvatettu kotitalouksille. Sitten investointien osalta on luotu myöskin mahdollisuuksia saada tänne ulkomaisia investointeja. [Puhemies koputtaa] Matkailun osalta meidän täytyy saada myöskin lisää matkailua ulkomailta tänne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

14.17 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri puhuu tietysti aivan aiheellisesti vaikeasta taloustilanteesta. Suomi velkaantuu ennätysvauhtia. Tämä yhteinen sopu velkaantumisen hillitsemisestä, niin kutsuttu talouden turvavyö, taitaa tulla tarpeeseen, ei vähiten tämän hallituksen hövelin tulopolitiikan takia, joka on ollut omiaan kiihdyttämään, kaasuttamaan tätä meidän velkaantumistamme. Merkilläpantavaa tässä lisätalousarviossa on todella tämä verotulojen pudotus, ja tässä tilanteessa ei kyllä kannattaisi omin päin ryhtyä poraamaan reikiä tai jopa ammottavia aukkoja valtion tulopohjaan, kuten, ikävä kyllä, tämä hallitus on kunnostautunut tekemään.

Minulla olisi kaksi kysymystä ministerille: Voitteko te, ministeri Purra, realismin ja vastuunkannon ja tulevaisuuskon nimissä hyvillä mielin todella seistä tämän yhteisöveronalen takana, kun kuitenkin asiantuntijat pitävät sitä tehottomana keinona ja tuhlailavana veropolitiikkana? Vastaako tämä teidän mielestänne sitä hyvää periaatetta, jota olette täällä halunneet julistaa? Ja toinen kysymys: täällä puhutaan mielellään siitä, miten paljon te olette sopeuttaneet, mutta mikä todellisuudessa on tämän hallituksen itse asiassa nettosopeutus tällä kaudella, jos otetaan huomioon todella myös nämä tuloihin liittyvät päätökset?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

14.19 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio kertoo ennen kaikkea talouden huonosta vedosta, ja velkaantuminen vain kasvaa. Verotuloarviota alennetaan 700 miljoonalla eurolla, ja kun katsotaan tämän vuoden kaikki lisätalousarviot yhteen, niin verotuottoarviota on tuotu alaspäin jo yksi ja puoli miljardia euroa. Se kertoo tästä tilanteesta.

Vaikka hallitus on kuinka leikannut, niin velkasuhde sen kuin kasvaa. Näyttääkin siltä, että pienituloisilta leikkaaminen ei ole lopulta vahvistanut julkista taloutta, vaan on käynyt niin, että kun on leikattu pienituloisilta, on leikattu julkisista palveluista ja on korotettu arvonlisäveroa, niin on heikennetty ostovoimaa ja heikennetty kysyntää. Se on puolestaan leikannut kasvua, se on kasvattanut työttömyyttä, se on alentanut verotuloja ja johtanut velkasuhteen kasvuun ennestään. Leikkauspolitiikka on siis kääntynyt tavoitettaan vastaan, ja velkasuhde on lähtenyt sen kuin vain nousemaan. Täytyy siis todeta, [Puhemies koputtaa] että hallituksen tekemien sopeutusten kohdennus, mitoitus ja ajoitus ovat tulosten valossa epäonnistuneet.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitanen.

14.20 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tämä hallituksen talouspolitiikan tulostaulu näyttää erittäin huolestuttavalta. Suomen julkinen talous

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

velkaantuu eniten Euroopassa, myös meidän työttömyytemme on noussut ihan kärkiluokkaan — kohta olemme tippumassa Euroopan unionin huonoimmaksi työttömyydessä — ja mitä tämä lisätalousarvio näyttää? Tämä näyttää verotulojen romahdusta 700 miljoonaa, ja kyllä se kertoo siitä, että nyt ei ole kuluttajilla luottamusta ja kasvua ei ole syntynyt ja tässä tulos.

Ministeri, te puhuitte äsken tuossa puheenvuorossanne järkevästä veropolitiikasta, ja minäkin olisin osaltani nostanut sen kysymyksen, että kun olemme tässä taloudellisessa tilanteessa, niin meillä ei luulisi olevan ihan kaikkeen varaa. Minusta esimerkiksi meillä ei pitäisi olla varaa kaikkein rikkaimpien ja kaikkein varakkaimpien veronkevennyksiin, vaan pitäisi laittaa nämä veronkevennysvarat pieni- ja keskituloisten ostovoimaan. Samalla tavalla kysyisin myös yhteisöverosta: [Puhemies koputtaa] yli 800 miljoonaa hallitus on valmis löytämään rahaa yhteisöveron kevennykseen, [Puhemies: Minuutti!] jota asiantuntijat pitävät varsin tehottomana ja kalliina.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

14.21 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, kun tuli tässä puheeksi, mihin raha riittää. Mietin, kun äsken tuota romutuspalkkioasiaakin käsiteltiin, että kun olette leikanneet esimerkiksi yksityisteistä rahat mutta sitten rahaa riittää romutuspalkkioon, niin onko tässä järkeä? Eikö ennemmin kannattaisi laittaa maakuntien yksityistiet kuntoon?

Varsinainen kysymykseni koskee valtatie 9:ää. Siellä herättiin painajaiseen kyllä, kun aluksi sanottiin, että nyt se Ystie vihdoinkin toteutetaan, ja sitten ilmoitettiin, että ei sitä tulekaan. No, me olemme tietysti maakunnassa ihmetelleet, kenen vika tämä on. Miksi hallitus nyt tekee näin? Tiesimme, että ministerit Purra ja Ranne ovat esittäneet sitä. Se on siellä pohjissa. No, täällä ei montaa kokoomuslaista ole. Me emme tiedä, ottiko sen kokoomus pois, mutta sitten maakuntalehdessä syytettiin RKP:tä. Helppohan se on RKP:tä syyttää, kun heillä ei ole edustajaa koko maakunnassa.

Mikä sotku tämä on? Miksi tällaisia lupauksia annetaan? Ja sitten me Pirkanmaalla olemme nolla euroa saaneet kehittämishankkeisiin, nolla euroa kolmesta miljardista. Miksi te kohtelette meitä näin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

14.22 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarvion valitettavin seikka on verotuloarvion tarkistaminen alaspäin. Talous ei ole lähtenyt käyntiin odotetusti, ja kasvanut ostovoima siirtyy tällä hetkellä kulutuksen sijaan säästöön. Huolestuttavia ovat myös kasvaneet työttömyysluvut, mutta niissä näyttää olevan paljon kyse uusien työnhakijoiden aktivoitumisesta. Positiivisia työllisyysuutisiakin on nyt ilmassa. Jäämurtajayhteistyö tuo valtavan nosteen työllisyyteen, ja eilen julkaistujen työllisyystilastojen mukaan työllisyys on nyt nousussa. Työllisiä on 16 000 enemmän kuin vuosi sitten. Positiivista on myös, että työllisyys on nousussa juuri yksityisellä sektorilla. Kysyn valtiovarainministeriltä: miltä julkisen talouden näkymät nyt näyttävät, ja onko mahdollista, että ensi vuonna verotuloarvioita voitaisiin säätää vaihteeksi ylöspäin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vuornos.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

14.23 **Henrik Vuornos kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama sana tästä lisätalousarviosta, joka on käsittelyssä:

Ensinnäkin kiitos valtiovarainministerille, että tässä vaikeassa taloustilanteessa lisätalousarviossa on harrastettu pidättyväisyyttä. Se ei ole mikään jakolisätalousarvio, vaan enemmän tällöinen teknisluonteinen arvio.

Eniten lisää rahaa menee terveydenhuollon valmiuteen ja rokotteiden hankintoihin, joita varmaan laajasti ympäri salin pidetään perusteltuina, ja rahaa säästyy asumistuesta, yllättäen. Tässä salissa on vuosia puhuttu siitä, että asumistukeen menee valtaisan summat rahaa, ja on nyt ilo korjata asumistuen menoarviota tältä vuodelta alaspäin.

Elkähän tähän ostovoimaan ja kasvuun: On hienoa, että hallituksen päätöksillä ja palkkaratkaisuilla ja korkojen laskulla ostovoima kääntyy ensi vuonna kasvuun, ja sitä kautta varmasti ensi vuonna meillä on myönteisempää kehitystä näissä verotuloarvioissa. Eli verotulot eivät lähde kasvuun mitenkään muuten kuin talouden kasvulla, ja sen keskeinen moottori on ihmisten kasvava ostovoima.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

14.24 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ajattelin tässä puheenvuorossa puhua hyvinvointialueista ja hyvinvointialueitten merkityksestä. Pieni lukusarja: Pirkanmaan hyvinvointialueen ulkopuoliset ostot ovat 1,2 miljardia euroa, kahden jäänmurtajan verran, vuodessa. Kun Pirkanmaan hyvinvointialue on kymmenen prosenttia Suomesta, niin hyvinvointialueet tilaavat 20 jäänmurtajan verran vuodessa ulkopuolisia hankintoja. Sillä on iso merkitys. Olen huomannut, että nyt meillä Pirkanmaallakin hankintojen lukusarjat ovat niin, että vuonna 26 ollaan samalla tasolla viime vuoden hankintojen kanssa, niin että se on otettu haltuun siellä. Se on hyvä suunta.

Mutta se, minkä takia johdattelin tähän hyvinvointialueeseen: Nyt meillä on alijäämän kattamislainsäädäntöön pidennys tulossa, mutta kun Itä-Suomen hallinto-oikeus otti kantaa Etelä-Karjalan talousarvioon, niin miten hallitus aikoo toimia tässä? [Puhemies koputtaa] Hyvinvointialueet tarvitsevat tiedon siitä, niin etteivät ne pysy tällöisessä lainvastaaisessa tilanteessa, [Puhemies: Minuutti!] kun tehdään talousarvioita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

14.26 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tästä, minkä edustaja Lyly edellä nosti esille. Nyt tässä lisätalousarviossa on kahden ja puolen miljoonan euron lisäys tähän hyvinvointialueiden lisärahoitukseen, ja nyt kun tätä lakia säädettiin, niin silloin perustuslakivaliokuntahan piti aivan keskeisenä sitä, että hyvinvointialueilla tulee näiden lakisääteisten, tämän talon säättämien tehtävien täyttämiseen olla mahdollisuus valtiolta saatavaan lisärahoitukseen silloin, kun se taloudellinen tilanne sitä vaatii. Nythän tämä Etelä-Karjalan tilanne on kyllä todella erikoinen, koska hallinto-oikeus totesi lainvastaiseksi tämän taloussuunnitelman, joka on alijäämäinen, ja sitten samaan aikaan valtiovarainministeri on hyvinvointialueille antanut ohjauskirjeen, jossa kehoitetaan olemaan hakematta tätä lisärahoitusta valtiolta, ja monet muut alueet, kuten Keski-Suomi, ovat taloudellisesti todella vaikeassa tilanteessa johtuen tässä rahoitusmallissa ilmenneistä ongelmista.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

Kysymykseni kuuluukin: aikooko hallitus nyt tätä lisärahoitusta osoittaa, ja jos ei aio, niin aiotteko sitten muulla tavalla korjata tämän lainvastaisen tilanteen, esimerkiksi tätä rahoituslakia korjaamalla? Vielä ehtisitte ennen vaalikauden loppua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

14.27 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvoisa valtiovarainministeri! Turvallisuus ja terveys on varmasti ihmisille ja kansalle semmoinen hyvin tärkeä seikka, mitä kansa arvostaa. Nythän on tässä lisätalousarviossa tulossakin rahaa hyvinvointialueille, eliikkä lisärahoituksen maksamiseen varautumiseen ehdotetaan kaksi ja puoli miljoonaa euroa. No, soteuudistushan oli mikä oli, ja sen korjaamiseen kyllä tarvitaan paljon vielä voimia. Se oli epäonnistunut hanke.

Puolustusvoimien terveydenhuollon poikkeusoloihin varautumiseen ehdotetaan 104,3 miljoonaa euroa. Se on merkittävä juttu, ja kyllähän se on tärkeä. Se on vaan fakta, että sota on tässä lähellä ja meidän tulee varautua monenlaisiin asioihin.

On hienoa, että ostovoima lisääntyy ja palkansaajien verotus kevenee. Myös polttoaineen verotus kevenee. Että on täällä tällaisia positiivisia asioitakin tullut.

Mutta tosiaan terveys ja turvallisuus ovat niitä tärkeitä asioita, mihinkä tarvitaan panostusta, todellakin. Näen kyllä, että hallitus on vienyt eteenpäin tätä Suomen ja kansalaisten hyvinvointia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

14.28 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinosen heitto oppositiolle siitä, että jotenkin pelkäisimme kasvua tai näkisimme siitä painajaisia, oli kyllä todella ala-arvoinen. Me täällä oppositiossa varmasti tunnemme todella kaikkein eniten huolta yhteiskunnassa heikossa asemassa olevista ihmisistä, ja me todella Suomessa tarvitsemme taloudellista kasvua. Nykyisen hallituksen aikana kasvua ei ole ollut, ja vaikka sitä on luvattu ja vaikka uskotaan tietysti, että sitä tuleekin, niin näyttää kyllä todella huolestuttavalta tämä hallituksen tilanne.

Minulla on tuossa vieressäni meidän varsinainen budjettikirja, niin kuin monen muunkin pöydällä, ja täällä on alussa tuloarvioiden sivulla 35 toteamus siitä, että ylimmän marginaaliveroasteen alentamisesta vähenevät verotulot 506 miljoonaa euroa, ja sitten vähän sen yläpuolella, että pieni- ja keskituloisten verotuksen keventämisestä 463 miljoonaa. Tämä on siis suhde: pieni- ja keskituloiset, joita on 98 prosenttia väestöstä, 463 miljoonaa hyötyä, ylimmät ryhmät, joita on pari kolme prosenttia väestöstä, reilusti enemmän. Tämä on hallituksen eriarvoistavaa veropolitiikkaa. [Petri Honkonen: Saat mitä tilaat! — Timo Heinonen: Aika suora syytös!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

14.29 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että me reilusti puhumme, mikä on Suomen valtiontalouden tilanne: velkaa velan päälle. Meidän pitäisi nyt tehdä iso suunnanmuutos tässä hommassa. Se, että otamme velkaa, on huonoin ratkaisu. Meidän pitää saada tätä tulopuolta lisää ja nimenomaan nämä valtavat turhat menot poistaa.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

Meillä valtava tulotappio syntyy siitä, kun me tuhoamme suomalaisia metsiä ja poltamme ne energiaksi. Tämä on lopetettava. Euroopan unioni määrii meidän budjetista. Sillä ei ole mitään asiaa tulla meidän budjettiasiaa määriämään kaiken maailman ilmastosäännöillä. Nämä väärät päästöluvut, mistä olen teille, kunnioitettu ministeri, puhunut sen kymmenen kertaa, on oikaistava. Sieltä saa helposti noin 5—7 miljardin euron säästön heti, kun tehdään järkevästi, ja pystytään tekemään, kun ollaan itsenäinen valtio.

Toinen juttu, arvoisa, kunnioitettu ministeri ja arvoisa puhemies, on se, että Itä-Suomea on taas kyllä lyöty isolla nuijalla päähän. Hankkeita ei ole juurikaan mitään. Kun on Itä-Suomesta puhuttu, ne ovat lähinnä menneet tuonne Ohtaansalmen länsipuolelle, [Puhemies koputtaa] mutta Pohjois-Karjala, kotimaakuntani, on saanut turpiin oikein kunnolla. Toivon, kunnioitettu ministeri, [Puhemies koputtaa] että ottaisitte tämän vielä vakavammin. [Puhemies: Minuutti!] Pari pientä hanketta toivoisin lisää, koska siellä on huutava häätä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

14.31 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Hoskosen äskeisen puheenvuoron kanssa muuten täysin, täsmälleen samaa mieltä, mutta mitä loppuun tuli, niin siitä täytyy olla pikkasen kyllä eri mieltä. Nimittäin kotimaakuntani Kymenlaakson ja myös Etelä-Karjalan puolesta lausun isot kiitokset hallitukselle näistä lisäpanostuksista ja totean, että täysin ei olla unohdettu itärajan vieressä olevia maakuntia, koska myös Kymenlaakso ja Etelä-Karjala ovat rajalla, etenkin jos merirajakin lasketaan mukaan.

Monesti hallitusta moititaan siitä, että otetaan velkaa ja otetaan velkaa. No, sitten seuraavassa yhteydessä samat henkilöt moittivat meitä likipitäen kaikista niistä sopeutustoimista, joita teemme, jotta emme joutuisi ottamaan lisää sitä velkaa. Suunnilleen 88 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen on tämä velka, ja ilman näitä sopeutustoimia, mitä täällä moititaan, olisi paljon enemmän. Todella tyytyväinen olen tähän parlamentaarisesti sovittuun velkajarruun, johon kaikki vastuulliset puolueet täällä sitoutuivat. [Timo Heinonen: Ja pari muutakin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaarisalo.

14.32 Riitta Kaarisalo sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella saimme juuri uusimmat tiedot siitä, miten Suomi velkaantuu tällä hetkellä kaikkein rajuiten Euroopassa. Ja aivan näillä näppäimillä on odotettavissa sekin, että työllisyytemme on kaikista heikoin, joten, edustaja Heinonen, voin vanhoa, että me todella, todella toivomme tätä kasvua, koska seuraava hallitushan tämän teidän sotkunne sitten siivoaa.

Huolenaiheeni liittyy nyt nimenomaan tähän veropohjan rapautumiseen. On hyvin vaikea perustella asiapohjaisesti valtion tulorahoituksen tietoista heikennystä tässä tilanteessa, koska on tiedossa, että nämä kaikkein rikkaimpien veronkevennykset ja yhteisöveron alennus eivät tuo sitä toivottua talouskasvua eivätkä ne maksa itseään takaisin vaan itse asiassa aiheuttavat velkaantumista pitkälle tulevaisuuteen. Tämä on mielestäni vastuuton, ja kysyisin ministeriltä: pitääkö hallitus todella tätä perusteltuna?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

14.33 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun kuuntelee tätä vihervasemmistoa, niin kyllä tässä sellainen tunne tulee, että ”happamia, sanoi ketu pihlajanmarjoista”. [Pia Viitanen: Voi voi!] Täällä sanotaan, että huolestuttavalta tämä tilanne näyttää. Tämä on tätä teidän jatkuvaa synkistelyä.

Taloukasvu on käynnistymässä ja vauhdittumassa. Yritykset eivät enää, arvoisa oppositio, synkistele, elinkeinoelämän barometriin kun tutustutte. Odotus myös omasta taloudesta vahvistuu, kun tutustutte kuluttajabarometriin. Pehmeiden mittareiden lisäksi myös kovat mittarit antavat nyt jo signaaleja siitä, että tässä on talous lähdessä kasvuun. Kansantalouden tuotanto kääntyy kasvuun, elokuun bkt oli jo positiivinen, investointeja lisää, tilauskirjat täyttyvät. Arvoisa oppositio, tämä tilanne ei ole niin synkkä, minkälaiseksi te haluatte sitä maalata, vaan nyt olemme pääsemässä kiinni siihen taloukasvuun, haluatte te sitä tai ette.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

14.34 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myönnän, että joka ilta ristin käteni nukkumaan mennessä, että tämä talous tästä kääntyisi. Mutta kun edustaja Heinosta kuuntelen, niin hän on vähän kuin rikkinäinen kello, joka näyttää kyllä oikeata aikaa aina kaksi kertaa vuorokaudessa, koska muistan, että te, edustaja Heinonen, sanoitte jo kaksi vuotta sitten, että älkääs nyt synkistelkö, että kyllä se siellä kulman takana kasvu koittaa. No valitettavasti ei ole vielä näkynyt, ja kun tätä lisätalousarviota katsotaan, niin eiväthän nämä verotuloarviot nyt tipahda ihan vaan tuosta noin, vaan taustallahan on nimenomaan se, että meillä on ollut aivan liian heikko talous- ja työllisyyskehitys, mihin hallitus on oman politiikkansa perustanut. [Eduskunnasta: Ja heikko hallitus!] Ja nyt kun sitten pitäisi tehdä käänne — koska meillähan edellytyksiä Suomessa on, ja toivotaan, että tämä lähtee — niin ei nyt ainakaan omin toimin pitäisi omaa tulopohjaa lähteä rapauttamaan. Siksi tämä yhteisöveroale, joka on siis miltei 900 miljoonaa vuodessa ja rapauttaa meidän veropohjaa, on täysin edesvastuuton toimenpide tässä vaiheessa, kun meidän kai käsittääkseni yhdessä pitäisi sitä velkajarrua painaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

14.35 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aloin miettiä sitä synkistelyasiaa, että onko se siis synkistelyä, jos toteaa tosiasiat, että meillä on tosiaan hirvuihin velkaantuminen käynnissä ja työllisyysluvut ovat surkeita. Että kai sen saa sitten ääneen sanoa, jotta sille asialle jotain myös huomattaisiin tehdä.

Hallitukselle kiitosta voisin antaa tästä nuorten rekrytointituesta, joka tuolla on. Se on varmasti hyvin hyödyllinen, joskaan ei välttämättä koko meidän tilannetta varmastikaan pelasta, mutta jokainen uusi työllinen, mikä me saadaan, on tärkeä.

Erityisen huolestunut olen tällä hetkellä maamme sosiaali- ja terveyspalveluitten tilanteesta ja nimenomaan tästä rahoitustilanteesta. Saatiin Etelä-Karjalasta hyvin surullisia uutisia, jotka ollaan varmasti kaikki luettu, ja varmaan myös yhteisesti jaetaan se huoli, että ihmisten pitää sinne hoitoon päästä ja hyvinvointialueitten rahoitus pitää saada toimimaan. No, tässä nyt on sitten kaksi vuotta vähän niin kuin odoteltu, milloin sinne sitten tehtäisiin niitä tarpeellisia muutoksia, ja niitä ei oikein vielä ole näkynyt. Haluaisinkin kysyä ministeri Purralta ja yleisestikin hallituksen päästä, kun perussuomalaisten ministereillä on kui-

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

tenkin tässä isoin vaikutusvalta salkkujensa puolesta: oletteko te samaa mieltä ministeri Adlercreutzin kanssa siitä, että tätä rahoituslakia pitäisi muuttaa, [Puhemies koputtaa] ja minkälaisella aikataululla sen sitten hoidatte kuntoon?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti. — Edustaja Nieminen.

14.37 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalousarvio on ennen kaikkea turvallisuuden ja vakauden budjetti. Hallitus vahvistaa Suomen sisäistä turvallisuutta tilanteessa, jossa uhkakuvat ovat moninaisia rajaturvallisuudesta kyberuhkiin ja järjestyksen ylläpitoon kotimaassa.

Rajaturvallisuushankkeet etenevät, vaikka toimitusviiveitä on ollut. Maksatukset aikataulutetaan hallitusti ilman holtitonta menopiikkiä. Tämä kertoo vastuullisuudesta. Pidämme rajat kunnossa ja veronmaksajien rahat kurissa.

Samalla Puolustusvoimien terveydenhuollon varautumiseen panostetaan yli 100 miljoonaa euroa. Se on konkreettinen toimi, joka vahvistaa koko yhteiskunnan kriisinkestävyttä.

Poliisin ja pelastustoimen rooli on keskeinen sisäisen turvallisuuden turvaamisessa. Hallitus huolehtii, että viranomaisilla on resurssit ja toimivaltuudet hoitaa työnsä ja että heidän työtään arvostetaan. Kuten olemme aiemmin todenneet, jokainen hyökkäys poliisia, pelastajaa ja ensihoitajaa kohtaan on hyökkäys yhteiskunnan perustaa vastaan.

Arvoisa puhemies ja ministeri! Hallitus huolehtii myös rajan toisella puolella tapahtuvasta. Ukrainaa tuetaan ja varautumista vahvistetaan. Me ymmärrämme, [Puhemies koputtaa] että kansallinen ja sisäinen turvallisuus kulkevat käsi kädessä. [Puhemies: Minuutti!] Tämä lisätalousarvio on osoitus siitä, että Suomi pidetään turvassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

14.38 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille rehellisestä kuvasta taloustilanteesta, niin kuin aina: Euroopan kovinta vauhtia heikkenevä talous, Euroopan toiseksi korkein työllisyys, viime vuoden syyskuusta tämän vuoden syyskuuhun 32 000 työtöntä lisää.

Mistä se talouden heikko kehitys johtuu? Se johtuu juuri tästä työllisyydestä ja kasvun puutteesta. On se hyvä, että Heinonen uskoo tulevaisuuteen. Korkeimmat luvut tulevan vuoden kasvuennusteista kuultiin tänään, yli kaksi prosenttia — vai kaksi prosenttia — samaan aikaan kun Etilä ja rahalaitokset ennustavat alle yhden prosentin kasvua. Se on siellä nurkan takana — se on hienoa, että sitä positiivisuutta riittää.

Pakko on hallituksen myös tunnustaa, että ovat epäonnistuneet eri veroratkaisuissa, ja yhteisövero on kyllä tulonsiirto suoraan. Ihmettelen, että tässä tilanteessa näperrellään vielä joitain kahden kolmen sentin polttoaineveroalennuksia, jotka maksavat kymmeniä miljoonia. Pistettäisiin sinne nuoriin pitkäaikaistyöttömiin ja alempaan tieverkkoon se raha. Se 2—3 senttiä ei näy mittarilla missään. [Puhemies: Minuutti!] Tämä ei ollut ensimmäinen kerta. [Mira Nieminen: 1,51!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

14.39 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos, valtiovarainministeri, että olette jatkaneet tätä sitkeää, pitkäjänteistä linjaa ja menosopeutuksia.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

Suomella on vielä toivoa, kun saimme parlamentaarisen sovun tästä velkajarrusta. Se on vastuullista politiikkaa. Nyt odotamme vain, mitä puolueet ilmoittavat, mistä säästäisivät.

Kotitalouksien kulutuksen suhteen ollaan nähty piristymistä. Haluaisin kysyä, arvoisa valtiovarainministeri: Mitä voisimme tehdä tälle Kiinan krääsäkaupalle? Yli 50 miljoonan paketin on arvioitu tulevan tänä vuonna Suomeen pelkästään Kiinan krääsäkaupoista. Miten voisimme kääntää kotimaista kulutusta tänne kohti meidän markkinoita?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laine-Nousimaa.

14.40 Hanna Laine-Nousimaa sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen myös erittäin huolissani hyvinvointialueiden rahoituksesta, kuten tässä myös useammat muut edustajat, mutta yhteen yksityiskohtaan haluan puuttua.

Hämmästyneenä Pirkanmaalla on jouduttu seuraamaan hallituksen poukkoilua valtatie 9:n peruskorjauksen rahoituksessa. Ensin syyskuun lopulla kerrottiin, että raha tulee, se oli sinne kirjattu, ja nyt sitten perjantaina 10.10. se raha olikin sieltä poistettu. Miten tällainen poukkoilu voi olla mahdollista? Se on aivan kestämatöntä alueelle, jossa joudutaan kyseisellä tiellä kulkemaan päivittäin tietäen, että matkalla on erittäin vaarallisia risteyksiä. Valtatie 9 on Suomen vilkkaiten liikennöity kaksikaistatie. Se on kiistatta tutkimustenkin mukaan ollut todella vaarallinen ja todella käytetty tie. Nyt on todella korkea aika saada tuon tien perusparannus ja korjaus talousarvioon. Se myöskin tuo alueille työllisyyttä ja tulevaisuusinvestointeja. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Täällä on vielä kolme vastauspuheenvuoroa, ja sen jälkeen ministerin puheenvuoro. — Edustaja Riipi.

14.41 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä lisätalousarvion kahden ja puolen miljoonan euron lisämääräraha hyvinvointialueille on täysi vitsi. Me ollaan täältä oppositiosta jo parin vuoden ajan kerrottu, että toimintaympäristö on muuttunut niin paljon, että me tarvitaan se rahoituslain avaaminen, ja te ette ole ottaneet asiaa kuuleviin korviin. Nyt esimerkiksi meillä Lapissa on se tilanne, että arviointimenetely on käynnissä ja kokonainen keskussairaala ollaan ajamassa alas, vuodeosastoja ollaan ajamassa alas, päivystyksiä ollaan supistamassa, ihmisten palveluja ollaan romuttamassa. Kyllä tämä tilanne on niin vakava, että ihan aidosti nyt se RKP:n avaus rahoituslain avaamisesta pitää ottaa tosissaan.

Minä sanoisin näin, että me oppositiossa ei olla huolissaan siitä, että talouskasvu lähtee käyntiin, vaan me ollaan huolissaan siitä, että ihmisten palvelut romuttuvat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

14.42 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvoisa valtiovarainministeri! Toivoa paremmasta huomisesta on, kun Suomen taloutta hoidetaan vastuullisesti ja huolehditaan, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta säilyy myös seuraaville suomalaisille sukupolville. Väestön ikääntyessä meillä ei ole varaa menettää nuoriamme. Siksi tämä hallitus satsaa tämän lisätalousarviesityksen myötä myös nuorten rekrytointitukeen 30 miljoonalla eurolla. Rekrytointituen tarkoitus on ennen kaikkea saada nuorisotyöttömyyttä vähennettyä ja saada nuoret työn syrjään kiinni. Samalla myös ehkäis-

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

tään syrjäytymistä, joka on kallista sekä syrjäytyneille inhimillisesti että Suomelle rahallisesti.

Arvoisa puhemies! Tämänkin lisätalousarvion myötä on entistä selvempää, että töitä Suomen talouden eteen on tehtävä edelleen. Minkälainen tahansa seuraava hallitus onkaan, tulee sen jatkaa tällä valtiovarainministeri Purran viitoittamalla terveen taloudenpidon linjalla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

14.43 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun oli väylistä ja infrahankkeista puhe, niin kyllähän ehdottomasti tässä tilanteessa kannattaa satsata näihin nykyisiin väyliin, tiestöön, ja laittaa ne uudet miljardihankkeet hyllylle. Täällä oli juuri vieraita Lapinlahdelta Pohjois-Savosta, ja sieltäkin löytyy monta huonokuntoista tietä, jotka odottavat sitä korjausta.

Arvoisa rouva puhemies! Ministeri nosti esiin nämä valtionvelan korot ja sen, kuinka ne ovat poissa kaikista palveluista. Tässä kohtaa minua kiinnostaa se, mikä on tämän suurtyöttömyyden hinta meidän valtiontaloudelle. Te, arvoisa valtiovarainministeri ja hallituspuolueet, lupasitte tähän maahan 100 000 uutta työpaikkaa. Nyt ollaan siitä tavoitteesta jäljessä 180 000 työpaikkaa. Tämän 100 000 työpaikan plusmerkkinen hinta oli kaksi miljardia. Nyt haluan kysyä valtiovarainministeriltä: mikä on tämän epäonnistumisen ja suurtyöttömyyden hinta, koska se on kaikki myöskin pois sieltä kouluista, päiväkodeilta ja sairaaloista?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.45 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa avauspuheenvuorossani toivoin, että esimerkiksi velkajarrun osalta saavutettu, lähes koko salin täyttänyt parlamentaarinen sopu olisi vähentänyt populismia tässä salissa, mutta valitettavasti en sitä laajasti vielä huomannut. On hyvin surullista tässä tilanteessa, kun hallitus reagoi turvallisuustilanteeseen, laitamme huomattavasti lisää rahaa puolustukseen ja varautumiseen ja teemme toimia ja lisätalousarvioita, joissa käytännössä ei lisätä rahaa mihinkään muualle kuin välttämättömään, että meitä silti syytetään muun muassa siitä, että Suomessa ei ole ollut aitoa kasvua käytännössä 18 vuoteen, tai siitä, että työttömyystilanne on tällä hetkellä Suomessa erityisen heikko. Tästä aiheesta on viime viikolla vastattu välikysymyksen, joten en siihen hirvittävän paljon tarkemmin mene. Uskoisin, että kaikilla pitäisi olla tiedossa, mihin tämä liittyy. Mutta oppositio edelleen haluaa esittää sellaista narratiivia, että nämä meidän välttämättä tekemät sopeutustoimet, joita siis seuraava hallituskin tulee jatkamaan, ovat syy siihen, että tässä maassa ei ole talouden kasvua, tai syy siihen, että meidän työttömyyslukumme ovat niin karneat. Mutta tämä ei pidä paikkaansa, ja olen sen kymmeniä ja kymmeniä kertoja tästä pöntöstä sanonut.

Mitä tulee sitten näihin positiivisempiin uutisiin, joita ainakin salin toiselta puolelta haluttiin myös tunnustaa, on hyvä ymmärtää, että nämä uudistukset, joita hallitus tekee, erilaiset investoinnit, kasvustoimet, tulevat näkymään. Ne ovat välttämättömiä sen rinnalla, että me teemme talouden sopeutustoimia. Nyt onneksi ostovoima paranee suorastaan harppauksin, monestakin syystä, niin palkkojen kehittymisen, korkojen normalisoitumisen ja heikon inflaation myötä kuin myös hallituksen tekemien veroratkaisujen myötä, jotka ensi

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

vuonna palkansaajan verotusta keventävät. Tämän hallituksen aikana työssäkäyviin lapsiperheisiin kohdistuvia veronalennuksia tehdään 1,8 miljardia euroa. Tämä on erittäin merkittävä luku, ja siitä valtaosa kohdistuu pieni- ja keskituloisiin.

Edustaja Lindén ehti lähteä, mutta olisin korjannut tätä hänen laskutoimitustaan liittyen näihin ylimpien marginaalien laskuun. Siinä ei huomioitu sitä, että näissä ylimmissä tulodesiileissä vastaavasti jätetään indeksitarkistus tekemättä.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien lausahdus siitä, että tällä hallituskaudella velkaa lisätään ja lisätään, on tietenkin lukujen valossa varsin perusteltu, mutta se, mikä teiltä jää huomaamatta, on se, että omilla toimillanne sitä kerrytettäisiin vielä huomattavasti enemmän. Verotulojen pudotus johtuu siitä, että taloudellinen toiminta on ollut heikkoa. Tämä kohdistuu erityisesti arvonlisävero- ja valmisteveropuoleen. Kun kulutuskysyntä on heikkoa, niin silloin verotulokertymille tapahtuu juuri näin. Verotulot saadaan kasvuun talouskasvulla, ja sitä kohti tämä hallitus on menossa nimenomaan omilla uudistuksillaan ja toimillaan. Tässä tilanteessa, kun sekä talouden että osin turvallisuuden ympäristö on vaikea, täällä hallituksessa paineita pitää kestää. Me emme saa perääntyä sen paremmin säästötoimista kuin niistä välttämättömistä uudistuksista, joita olemme tehneet ja tulemme entisestäänkin tekemään. Valmisteilla on myös uusi kasvupaketti. Sosiaalidemokraattien vastustus erilaisiin veronalennuksiin tuli jälleen hieman yllätyksenä. Ymmärrän toki, että keskitytte yhteisöveroon, mutta se ei ole tässä lisätalousarviossa eikä edes ensi vuoden asia. [Pia Viitasen välihuuto] Sen sijaan ensi vuonna on merkittävät työn verotuksen alennukset. Yhteisöveron alennuksella tavoiteltavat hyödyt ovat kuitenkin selviä, [Jouni Ovaska: Kenen mukaan?] eli haluamme yritystoimintaa ja investointeja lisää.

Sitten siirrytään keskustan puolelle: Siellä vastustettiin jo muun muassa romutuspalkkiota, eli se oli rahan haaskuuta. Ihmettelen sitten, edustaja Ovaska, miksi te äänestitte äsken kuitenkin tyhjää. Miksi te ette suorastaan sitten vastustaneet tätä? [Jouni Ovaska: Koska ensi viikolla äänestetään hylkäyksestä!]

Vt 9: Kuten puheenvuorossani sanoin, marraskuun aikana tehdään näistä tiehankkeista, investoinneista ja väylistä laajempi päätös. Mielestäni se, että vt 9 mahdollisesti viivästyy, on kuitenkin parempi asia kuin se, että sitä ei tulisi ollenkaan, kuten edellisellä hallituskaudella, vaikka ymmärtääkseni tarpeet olivat aivan vastaavat kuin tälläkin hetkellä.

Puhemies! Aivan lyhyesti vielä hyvinvointialueisiin. Rahoitusmalli: Itselleni on ollut tiedossa viime kaudelta, kun istuin oppositiossa ja vastustin hallituksen tekemää rahoitusmallia, että se on susi syntyessään, ja nyt me todellakin sen yksityiskohtien kanssa elämme. [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Tämä hallitus on lisännyt hyvinvointialueiden rahoitusta miljardeja sinä aikana, kun me olemme istuneet täällä. [Välihuutoja] Jälkikäiteistarkistuksella ensi vuodelle lisätään jälleen yli miljardi euroa. Jokainen alueilta tuleva uusien rahoitustarpeiden lainanoton mahdollisuus käsitellään yksittäin, ja niihin ei mitään sen isompaa tässä vaiheessa yleisesti voi sanoa. Mutta tässä lisätalousarviossa erittäin oleellista on huomattava hyvinvointialueiden varautumiseen laitettava lisäpanostus.

Andre vice talman Tarja Filatov: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts eftersom den utsatta tiden har löpt ut. Behandlingen av ärendet fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dagordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.51.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 16.41.

Förste vice talman Paula Risikko: Nu fortsätter behandlingen av ärende 3 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Debatten fortsätter. Först ledamot Koskela, varsågod.

16.42 **Jari Koskela ps:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vuoden kolmannen lisätalousarvion tuloarvio on plussalla erinäisten peruutusten ja tuloutusten ansiosta. Nettolainanotto kasvaa tällä esityksellä siten vain 19 miljoonalla eurolla, mikä on positiivista. Vastuullisen taloudenpidon linja jatkuu, ja sitä pitää jatkaa myös loppukaudella ja tietysti myös tulevilla vaalikausilla.

Julkisten menojen ja tulojen kroonista epätasapainoa ei saada hetkessä korjattua. Viime viikolla sovittu velkajarru onneksi osaltaan linjaa sopeuttamistarpeesta. Hienoa, että Suomessa vielä löytyy laajaa parlamentaarista yhteisymmärrystä isoissa linjoissa. Tästä saisivat muut Euroopan maat ottaa oppia.

Näiden lisätalousarvioiden valitettava yhteinen piirre on ollut verotuloarvioiden tarkentaminen alaspäin. Tämä johtuu siitä, että talouskasvu toistuvasti viivästyy ja on odotuksiin nähden vaikeampaa. Syynä ovat pitkälti Suomesta riippumattomat syyt. Venäjän käynnä hyökkäyssotaan tai Trumpin kauppasodankäyntiin emme voi vaikuttaa, saati EKP:n korkotasoon, joka on suurin yksittäinen syy Suomen talouden haasteille. Itsenäisellä rahapolitiikalla taloutemme tila olisi paljon parempi.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille ensiarvoisen tärkeää on turvallinen ja toimintakykyinen Suomi. Tässä lisätalousarvioesityksessä on tämän osalta kolme kovaa kärkeä. Ensimmäinen on itärajan ja sisäisen turvallisuuden vahvistaminen. Rajavartiolaitoksen investointeja viedään eteenpäin ja Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmiä kehitetään ulkomaalaislain uudistuksen edellyttämällä tavalla. Tämä on konkreettista varautumista ja lailisen järjestyksen turvaamista.

Toinen kärki on puolustuksen selkänöjä. Ukrainan tukemisesta aiheutuvat korvaushankinnat huomioidaan tilausvaltuuksissa, ja Puolustusvoimien toimintamenoja täydennetään. Samalla hyvinvointialueille korvataan 104,3 miljoonan euron investoinnit, joilla varmistetaan Puolustusvoimien terveydenhuollon valmius poikkeusoloihin. Näin koko yhteiskunnan kyky kestää kriisejä vahvistuu.

Kolmas kärki on merilogistiikan ja huoltovarmuuden turvaaminen. Uuden jäänmurtajan hankintaan varataan valtuuksia ja meriliikenteen kilpailukykyä tuetaan. Kun vienti kulkee, suomalainen työ kulkee. Tämä on elinkeinoelämän arkea, ei pelkästään numeroita taulukossa. Tässä yhteydessä on hyvä antaa kiitosta koko valtionjohdolle tärkeästä työstä Yhdysvaltojen kanssa solmitun jäänmurtajayhteistyön suhteen. Telakkateollisuuden vahvistuminen tuo maahamme tuhansia uusia työpaikkoja ja sitä kautta paljon tarvittavia uusia verotuloja.

Arvoisa puhemies! Lopuksi talouskurin tehtävä ei ole kurittaa vaan turvata. Kun pidämme menot kurissa, voimme kohdentaa lisää siihen, mikä on välttämätöntä: raja, puolustus, huoltovarmuus, työ ja terveys. Tämä lisätalousarvio vie Suomea jälleen kerran oikeaan suuntaan. — Kiitokset.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa poissa, edustaja Viitanen poissa. — Edustaja Lyly paikalla. Olkaa hyvä.

16.46 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarvio on sillä tavalla huolestuttavaa luettavaa, että verotulot laskevat yli 700 miljoonaa siitä, mitä tälle vuodelle on enustettu. Se kuvaa hyvin meidän taloudellista tilaa ja sitä, että kasvua ei ole tullut, ja se näkyy suoraan verotuloissa. Se myös näkyy työttömyyslukuissa. Ne ovat huonot, ja yli 300 000 työtöntä työnhakijaa on tällä hetkellä hakemassa. Siinä työttömyyden sisällä on erityisen huolestuttavaa se, että pitkäaikaistyöttömien määrä viimeisen tilaston mukaan on noussut yli 32 000:lla, yli 50-vuotiaitten yli 8 000:lla ja alle 25-vuotiaitten melkein 5 000:lla. Eli nämä ovat niitä lukuja.

Tässä lisätalousarviossa on yksi toimenpide, joka liittyy nuorten työllistämiseen: Tämä 30 miljoonan euron seteli, joka on tarkoitus ensi vuonna ottaa käyttöön. Tämä koskee noin 3 300:aa—4 400:aa, sillä välillä, alle 30-vuotiaista työtöntä. Se on noin kuusi prosenttia koko siitä alle 30-vuotiaitten työttömien joukosta. Se on ensiapu, mutta se ei riitä merkittävään muutokseen. Se on hyvä työkalu, mutta sitä pitäisi laajentaa.

Toinen huolenaiheeni on, että hallitus ei ole tehnyt mitään pitkäaikaistyöttömien hyväksi. Tässä ei ole mitään esityksiä pitkäaikaistyöttömien aktivointiin tai muuhun. Olisi ollut erittäin tärkeää, että olisi esimerkiksi sellainen toimenpide, jossa työttömyysturvalla olisi voitu opiskella työvoimapula-ammatteihin tai -aloille — tällaisia toimenpiteitä olisi pitänyt olla. 131 000 on tällä hetkellä pitkäaikaistyöttömiä, ja se on jo luku, joka alkaa olla lähellä 90-luvun pahimpia lukuja, eli ollaan todella huolestuttavassa tilanteessa. Olisin kaivannut lisää tälle alueelle toimenpiteitä.

Arvoisa rouva puhemies! Hyvinvointialueille täällä ei ole kovin isoja lukuja, mutta haluaisin vain todeta, että hyvinvointialueilla on erittäin iso merkitys tässä budjetissa. Pieni esimerkki siitä: Pirkanmaan hyvinvointialueen ulkopuoliset hankinnat ovat vuodessa 1,2 miljardia euroa. Se on sama kuin hankittaisiin kaksi jäänmurtajaa joka vuosi näillä rahoilla — siis yhtä suuresta rahasta puhutaan. Ja kun Pirkanmaan hyvinvointialue on kymmenesosa Suomen väestöpohjasta, niin se tarkoittaisi, että hyvinvointialueet tilaisivat joka vuosi 20 jäänmurtajaa. Se on ulkopuolisten hankintojen määrä käytännössä. Se kuvaa sitä mitta-luokkaa, ja sen vuoksi olisi tarpeen, että hyvinvointialueet pystyvät hoitamaan velvoitteen-sa ja näin pois päin.

Hyvää täällä, esimerkiksi Pirkanmaalla, on se, että hankinnat, jotka ovat noin 40 prosenttia budjetista, ovat 2024-tasolla ensi vuonna, eli on pystytty taittamaan niitten kasvu.

Hyvinvointialueilla tilanne on huolestuttava myöskin tämän talouden tasapainottamisen osalta. Alijäämän kattamisaikaa ollaan pidentämässä, ja se on hyvä asia, mutta nyt Itä-Suomesta tuli huonoja uutisia. Itä-Suomen hallinto-oikeus katsoi Etelä-Karjalan budjetin olevan tältä vuodelta lainvastaisessa tilassa, koska ei tasapainotusta tule 2026 mennessä, ja pitää tehdä uudestaan. Toivoisin, että hallitus nyt miettisi sitä, että miten tämä niin sanottu lainvastainen tilanne korjataan ja tekisi siihen muutoksia, koska se koskee muitakin alueita.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä viimeiseksi haluaisin sanoa, että tässä lisäbudjetissa laitetaan melkein 20 miljoonaa euroa, 19,7 miljoonaa euroa, yrittäjäeläkkeitten rahoittamiseen, ja sanoisin vain siitä, että yrittäjäeläkkeet ovat vuodesta 2015 kasvaneet budjetissa kuusi ja puoli -kertaiseksi tänä aikana. Nyt ne ovat 540 miljoonaa. Ne olivat 83 miljoonaa 2015 — kuusi ja puoli -kertaiseksi. Tälle asialle pitää myös jotain tehdä, koska me valtion

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

menoja yritämme tässä katsoa tarkasti, niin tähän toivoisin myöskin valtion toimenpiteitä.
— Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

16.51 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on tosiaan tänään käsittelyssä tämän kuluneen vuoden kolmas lisätalousarvio, jonka hallitus on antanut hyvin heikossa taloudellisessa tilanteessa. Me olemme juuri saaneet uusimmat tiedot siitä, kuinka Suomen valtion velkakehitys asettuu suhteessa muihin Euroopan maihin. Suomi velkaantuu tällä hetkellä kaikista rajuimmin. Huolestuttavaa on myös se, että työllisyytemme on suurella todennäköisyydellä aivan lähiaikoina myös Euroopan heikoin. Tätä taustaa vasten alkaa olla selvää, että nykyinen hallitus tuskin tulee saavuttamaan itselleen antamia tavoitteita. Totta on kyllä sekin, että Suomessa pettyneitä äänestäjiä on tällä hetkellä paljon, sillä tämä äänestäjien luottamukselle osoitettu kate on kyllä jäänyt heikoksi.

Tässä lisätalousarviossa on monia perusteltuja menolisäyksiä, kuten esimerkiksi tämä arviolta keskimäärin noin 4 000 työttömälle nuorelle suunnattava työllisyysseteli. Summana 30 miljoonaa on sinänsä paljon, mutta kuten edustaja Lyly tuossa äskeisessä puheenvuorossakin totesi, niin tähän olemassa olevaan tarpeeseen nähden se todella on laastaria. Pitäisin erittäin tärkeänä, että tätä laajentamista mietittäisiin vielä jatkossa.

Erityinen huolenaiheeni liittyy erityisesti veropohjan rapauttamiseen. Kun kuluvan vuoden kokonaisvelanotto on nyt yli 13 miljardia ja valtionvelka nousee noin 183 miljardiin, on hyvin vaikea asiapohjaisesti perustella valtion tulorahoituksen tietoista heikennystä. Nyt tehtävät veronkevennykset, jotka suuntautuvat yhteiskunnan kaikista varakkaimmille, eivät tässä taloudellisessa tilanteessa tuota niitä myönteisiä vaikutuksia talouden kasvuun, joita niillä noususuhdanteen aikana jossain määrin voisi olla. Ne eivät myöskään maksa itseään takaisin vaan lisäävät velkaantumista pitkälle tulevaisuuteen. Sama koskee yleistä yhteisöveron alennusta, mikä maksaa valtavasti mutta valuu suoraan maksettaviin osinkoihin. Henkilökohtaisesti pidän näitä hallituksen tekemiä päätöksiä harkitsemattomina ja vastuuttomina.

Huomionarvoista on sekin, että samalla kun menot kasvavat kehykseen nähden 164 miljoonaa, hyvinvointialueiden rahoituslain mukaista lisärahoitusta korotetaan vain kahdella ja puolella miljoonalla. Kuten hyvin tiedämme, Suomessa on tällä hetkellä alueita, joilla tilanne on äärimmäisen heikko ja sanalla sanoen absurdi. On irvokasta, että alueet joutuvat hakemaan heille oikeutetusti kuuluvaa rahoitusta oikeusteitse. Esimerkiksi Etelä-Karjala on tällä hetkellä suoranaudessa rahoituslimbossa, kun lisärahoitusta ei heru mutta hallinto-oikeus katsoo budjetin laittomaksi. Keski-Suomen osalta rahoituspäätöksiä on tehty virheellisillä diagnoositiedoilla ja alijäämä uhkaa kasvaa tänä vuonna jo 300 miljoonaan. Alueen tulisi siis leikata menoja 50 miljoonalla eurolla joka ikinen vuosi tämän vuosikymmenen loppuun saakka saavuttaakseen talouden tasapainon. On täysin selvää, että mikäli alueella aiotaan noudattaa perustuslakia ja muuta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevaa lainsäädäntöä, tällaiset leikkaukset eivät ole mahdollisia. Apua on pyydetty, mutta sitä ei ole kuulunut. Sen sijaan ministeriö on nyt ajamassa keskussairaalan leikkaustoimintaa alas, vaikka tilat ovat uudet ja osaamista on. Tämä ei ole sen kaltaista apua, jota hyvinvointialueet Suomessa tällä hetkellä tarvitsevat, ja näillä toimilla ei myöskään saada aikaiseksi niitä tarvittavia säästöjä. Näillä toimilla ei kateta olemassa olevaa alijäämää.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

Hallitus ja sen ministerit ovat systemaattisesti syyllistäneet edellistä hallitusta ja hyvinvointialueita tästä tilanteesta. Tämä ei nyt yksinkertaisesti enää riitä. Kun nykyistä rahoituslakia säädettiin, ei millään tavalla voitu ennakoida kaikkia niitä asioita ja tekijöitä, jotka ovat vaikuttaneet todellisuudessa hyvinvointialueiden kustannuskehitykseen. Siltä osin kuin korjattavaa on, nykyisellä hallituksella on valtaa pitävänä tahona aidosti vastuu nämä korjaukset myös tehdä, koska mikään muu ei tässä tilanteessa enää auta. Nyt on toimittava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen poissa. — Edustaja Lahdenperä paikalla. Olkaa hyvä.

16.56 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämän lisätalousarvion ydin on vastuullinen reagointi muuttuneeseen tilanteeseen turvallisuudessa, taloudessa ja tulevaisuuden kasvussa. Määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi ennen kaikkea puolustukseen ja turvallisuuden tarpeisiin, varautumiseen poikkeusoloihin, muun muassa Puolustusvoimien ja terveydenhuollon valmiuden edellyttämiin poikkeusolojen varautumisen investointeihin, joihin hyvinvointialueille maksetaan erilliskorvaus, Ukrainan tukemiseen ja puolustusmateriaalihankintoihin. Lisäksi panostetaan liikennehankkeisiin, huoltovarmuuteen ja energiainvestointeihin. Nämä ovat sijoituksia turvalliseen ja toimintavarmaan Suomeen.

Vaikka talouden tilanne on vaikea, näkyy jo käänne parempaan. Valtiovarainministeriön tuoreimman ennusteen mukaan talous kasvaa ensi vuonna, ja esimerkiksi Yhdysvaltojen kanssa solmittu jäänmurtajasopimus tuo Suomeen jopa 10 000 työpaikkaa ja yli kuuden miljardin dollarin arvoisen piristysruiskeen vientiteollisuudelle. Myös vihreän siirtymän investoinnit etenevät vauhdilla, ja rakentamisessa on merkkejä elpymisestä. Tuoreissa syyskuun luvuissa työllisten määrä on kääntynyt kasvuun ja työllisiä oli 15 000 enemmän kuin vuosi sitten.

Tämä lisätalousarvio kasvattaa määrärahoja 163 miljoonalla eurolla ja tuloja 144 miljoonalla eurolla. Velanottotarve kasvaa vain 19 miljoonaa, mikä kertoo hallituksen vastuullisesta linjasta. Samalla on huomioitava, että verotuloennuste on heikentynyt noin 700 miljoonaa euroa erityisesti arvonlisäverokertymän laskun vuoksi. Hallitus pitää kiinni tavoitteesta taittaa velkaantumisen vuoteen 2027 mennessä. Sopeutustoimia on tehty noin kymmenen miljardin euron edestä, ja vuoden 2026 budjetti vähentää määrärahatarvetta noin miljardilla eurolla kuluvan vuoden tasoon verrattuna. Tämä on osoitus siitä, että hallitus ei jäänyt seuraamaan velkaantumista sivusta vaan toimii määrätietoisesti. On myös rehellistä todeta, että korkomenot ovat kasvaneet räjähdysmäisesti. Vuonna 2022 valtion korkomenot olivat 0,8 miljardia, ensi vuonna 3,2 miljardia ja vuonna 2029 jo lähes viisi miljardia euroa. Tämä on seurausta edellisen hallituksen löysästä rahankäytöstä. Nyt jokainen korkoeuro on pois hyvinvointipalveluista, ja juuri siksi vastuullinen taloudenpito on välttämätöntä.

Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio turvaa Suomen puolustusta, vahvistaa huoltovarmuutta ja luo kasvuedellytyksiä tulevaisuuteen. Samalla se on muistutus siitä, että vakautta ei saavuteta ilman kurinalaisuutta. Talous kääntyy nousuun, mutta vain, jos suunta pidetään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo.

Punkt i protokollet PR 100/2025 rd

17.00 Riitta Kaarisalo sd: Arvoisa rouva puhemies! Palaan vielä sen verran edelliseen puheenvuorooni, että on sentään onni, että tähän rahoituslakiin sisältyy jälkikäteisrahoitus, jonka ansiosta hyvinvointialueiden rahoitusta on tällä nykyisellä hallituskaudella pystytty lisäämään. Mutta se ei yksinkertaisesti ole riittänyt kattamaan näitä syntyneitä mittavia alijäämiä ja palvelutarpeen kasvusta aiheutuneita kustannuksia, ja juuri se on se syy, miksi tähän nykytilanteeseen on puututtava.

Tässä lisätalousarviossa osoitetaan määrärahoja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle kaikkiaan noin 104 miljoonaa euroa, ja kyseessä on ymmärtääkseni määräraha, jolla varaudutaan hallituksen esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Tällä kyseisellä lailla säädetään Puolustusvoimien terveydenhuollon edellyttämiin poikkeusoloihin varautumisesta ja sen edellyttämistä investoinneista, ja tämä kyseinen lakiesitys oli myös meillä puolustusvaliokunnassa lausunnolla. Tämän lakiesityksen perusteet ovat selvät ja hyväksyttävät, ja itse esityksen sisältö kannatettava.

Hyvinvointialue olisi lain mukaan velvollinen normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslain mukaisissa muissa kuin sotilaallista voimankäyttöä tai sen uhkaa tarkoittavissa poikkeusoloissa antamaan Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle sekä Puolustusvoimien pyynnöstä Pohjois-Atlantin liitolle niiden tarvitsemaa virka-apua terveydenhuollon palvelujen järjestämisessä. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että hyvinvointialueilla on oikeus saada korvaus niille aiheutuneista välittömistä kustannuksista virka-apua pyytäneeltä tai sitä saaneelta. Lakiesityksessä todetaan, että varautumiseen vaadittavien investointien kattamiseen varataan tosiaan tämä erilliskorvaus, jota nyt myös tässä lisätalousarviossa esitetään. Eli valtio siis vastaa poikkeusoloihin varautumisesta ja niissä tarvittavan terveydenhuollon järjestämisestä hyvinvointialueille aiheutuneista kustannuksista.

Mutta tässä yhteydessä, kun nyt on paljon puhuttu hyvinvointialueiden tilanteesta, palvelujen tilanteesta, palvelujen saatavuudessa esiintyvistä ongelmista ja erityisesti näistä taloudellisista haasteista, haluan kiinnittää huomiota siihen, että varautuminen edellyttää myös henkilöstöresursseja ja asiaan erityisen koulutuksen saaneita ammattilaisia, joita hyvinvointialueilla tässä nykyisessä tilanteessa mitä ilmeisemmin ei liikaa ole. Eli nyt varattua erilliskorvausta ei voida käyttää henkilöstökuluihin, ja tämä kyllä herättää mielessäni muutamia kysymyksiä. Pitäisin erittäin tärkeänä, että varautumisesta ei tosiasiallisesti muodostu taloudellisesti tai henkilöstöresurssien näkökulmasta raskaita hyvinvointialueille. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet.